

Arılar

Ayrıntılar köşemizin bu ayki konuğu doğada biyolojik çeşitliliğin devamında büyük önem taşıyan, ancak insanın doğa üzerindeki olumsuz etkilerinden nasibini alan arılar. İşte arılar hakkında ilginizi çekeceğini düşündüğümüz birkaç ayrıntı...

! Erkek baları sadece kraliçe ile çiftleşmek için yaşar. Eğer kovanda besin kıtlığı olursa, işçi arılar tek görevleri kraliçe arıyı dölemek olan erkek arıları gözden çıkarır ve imha eder.

! Çiftleşme ile birlikte erkek arının sperm keseciği de dahil olmak üzere tüm erkeklik organları vücudundan kopar ve bu organlar kraliçe arıda sıkışıp kalır. Erkek arılar çiftleşmeyi gerçekleştirir gerçekleştirmez ölür.

! Bir erkek arı kraliçe için bir önem arz etmez ve çiftleşmeye devam eder. Kraliçe arı birden fazla erkek arıdan 70 milyondan fazla sperm toplar.

! Kraliçe 1660'ların sonuna kadar, yani Hollandalı bilim insanı Jan Swammerdam bir kovanın büyük arısını parçalayıp inceleyene ve yumurtalıkları keşfedene dek kral olarak biliniyordu.

! Avustralyalı araştırmacılar balarlarının insan yüzlerini ayırt edebildiğini keşfetti. Böcekler siyah-beyaz resimler gösterildi ve verdikleri doğru yanıtlar için ödüller sunuldu.

! "Gizli Böcek Sensör Projesi" kapsamında Los Alamos'taki bilim insanları arıları patlayıcıları fark edebilmeleri için eğitti.

! "Balayı" terimi eski bir Kuzey Avrupa geleneğinden geliyor. Bu gelenekte yeni evli çiftler bir ay boyunca günde bir fincan fermente bal ile yapılan bal likörü tüketiyormuş.

! Bal I. Dünya Savaşı sırasında askerlerin yaralarını tedavi etmek için kullanıldı. Balı değerli bir şifa aracı yapan özelliği ise nemi emmesi.

! Bal asla bozulmaz.

Arıların ziyaret ettiği çiçek cinsine bağlı olarak balın tadı değişebilir. Balın şekerlenmesi sadece fiziki görünüşünü etkileyen son derece doğal bir olaydır.

! Kuzey Myanmar'da bir madende amber içinde bulunan *Melittosphex burmensis* türü arı, bilinen en eski arı. Bu arı türü tam 100 milyon yıl önce yaşamış.

! Bezelye bitkisiyle genetik yasalarını açıklayan Avusturyalı keşiş Gregor Mendel, melez arılar yetiştirdi. Ancak bu arılar öyle korkunçtu ki hepsini öldürmek zorunda kaldı.

! Bir arı yaklaştığında duyduğunuz "bız" sesi, arıların dakikada 11.400 kez çırpıtları kanatlarının sesi. Arılar saatte en az yaklaşık 24 km hızla gider.

! Bal arılarının 170 koku alması vardır. Her koloninin kendine has kokusu olur.

! Yaklaşık 1 kg bal üretebilmek için 300 işçi arının, 200.000 km uçuş mesafesi kat ederek 4,5 milyon çiçeğe uğraması gerekir.

! Bir işçi arı mevsime bağlı olarak günde 2000 çiçeğe uğrar eder. Yeni doğan bir kraliçe arı, o kovadaki doğmuş ya da doğacak tüm diğer kraliçe arıları öldürür.

! 1943 senesinde Avusturyalı zoolog Karl von Frisch, arıların çalışan diğer arıları harekete geçirmek için yaptıkları dans üzerine yaptığı çalışmayı yayımladı. Buna göre daireler çizilerek yapılan dans yemeğin yakında olduğunu, sallanarak yapılan dans ise uzakta olduğunu gösteriyor.

! 1984 yılının nisan ayında *Challenger* uzay mekiğinin uçuşunda özel bir kutu içine konan 3300 arı sıfır kütleçekimine mükemmel bir şekilde uyum sağladı ve neredeyse çok düzgün bir petek oluşturdu. Arılar dışıklarını yalnızca kovanın dışına bıraktıkları için yedi gün boyunca hiç dışkı bırakmadılar. NASA sözcüsü, uzay kovanının son derece temiz olduğunu ifade etti.